

Examenul național de bacalaureat 2022

Proba E. c)

Istorie

Varianta 1

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animador, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educador-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „De îndată ce a devenit clar că partidele comuniste nu urmau să câștige puterea prin alegeri cu adevărat libere, intimidarea, infiltrările și presiunile, pentru asigurarea dominației prin alte mijloace, au devenit inevitabile. Însă toate acestea nu puteau decât să adâncească separarea față de acele zone ale continentului care nu căzuseră sub dominația sovietică.

Un fapt important a fost acela că partidele comuniste nu erau îndeajuns de populare încât să obțină sprijin majoritar la alegerile libere din Europa de Vest. În plus, pe măsură ce practicile de acaparare a puterii în Europa de Est [...] au devenit ținte ușoare pentru criticile [...] partidelor politice anticomuniste și ale Alianțelor occidentale, susținerea comunismului a scăzut tot mai mult în cea mai mare parte a Europei de Vest. Divizarea [Europei] a fost inevitabilă. Premisele existau încă de la început, din 1945, într-o primă instanță fiind vorba despre nevoia sovieticilor de o zonă [...] alcătuită din state-satelit aflate sub conducere comunistă [...]. Această stare de fapt a fost consolidată în 1947, când Stalin a refuzat oferta de ajutor a americanilor, care urma să dea un impuls reconstrucției Europei, liderul sovietic insistând asupra faptului că Europa de Est avea să urmeze o cu totul altă cale – sub dominația Uniunii Sovietice.”

(I. Kershaw, *Drumul spre iad. Europa, 1914-1949*)

B. „Precaut ca de obicei și în relații încă bune cu puterile occidentale, Stalin [...] a favorizat formarea guvernelor «de uniune națională» [...]. Înainte de sfârșitul războiului sau imediat după aceea, fiecare țară din Europa de Est avea un asemenea guvern de coalitție. [...] În fiecare guvern de coalitție [...] comuniștii încercau să dețină ministerele-cheie: Ministerul de Interne [...], Ministerul Justiției [...], Ministerul Agriculturii [...].

Impunerea puterii sovietice în Europa de Est reflectă un parcurs comun tuturor țărilor din zonă. Calculele lui Stalin nu țineau cont de specificul național. Acolo unde comuniștii puteau spera să dobândească puterea prin mijloace legale sau aparent legale, Stalin nu avea nimic împotriva, cel puțin până în toamna anului 1947. [...] Intervenția sovietică a fost mai puternică în Bulgaria și România – pe de o parte, fiindcă ambele țări fuseseră în război împotriva Uniunii Sovietice, iar pe de altă parte, fiindcă mișcarea comunistă locală era slabă, dar mai ales pentru că poziția geografică le sortea inevitabil dominației sovietice în Europa.”

(T. Judt, *Epoca postbelică: o istorie a Europei de după 1945*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți o instituție politică precizată în sursa **B**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **A**, o informație referitoare la evenimentul din anul 1947. **2 puncte**
3. Menționați liderul politic și un spațiu istoric precizate atât în sursa **A**, cât și în sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că partidele comuniste recurg la presiuni și intimidări pentru asigurarea dominației politice. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați două fapte istorice din politica internă a României, desfășurate în perioada 1948-1962. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între două practici politice utilizate în perioada național-comunismului, în România. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„În persoana [...] lui Dimitrie Cantemir (1710-1711), Poarta [Imperiul Otoman] spera să fi găsit un domn potrivit cu noile vremuri. Imediat după ocuparea tronului Moldovei, Dimitrie Cantemir a încercat să pună capăt luptelor dintre grupările boierești [...], a înnoit Sfatul Domnesc, în care a introdus persoane care-i împărtășeau opiniile. [...] Deciziile luate în Sfatul Domnesc au fost, în general, favorabile micii boierimi; marea boierime i s-a arătat ostilă. [...]

Pe plan extern, [...] Dimitrie Cantemir s-a îndreptat către Rusia lui Petru cel Mare. [...] Tratatul moldo-ruse s-au încheiat în aprilie 1711 prin Tratatul de la Luțk. Prevederile acestuia, cuprinse în 16 articole, reglementau viitorul statut al țării față de Rusia și pe acela al domnului față de boieri. Moldova urma să se alăture luptei antiotomane, iar în orașele și cetățile moldovene urmau să fie instalate trupe rusești; țara era pusă sub protecția țarului, domnia urmând a deveni ereditară în familia Cantemireștilor. [...] Tratatul a fost păstrat secret până la declanșarea operațiunilor de război, din mai 1711 [...]. Trupele rusești, inferioare numeric celor turcești, [...] au trecut prin mari dificultăți. Țarul a fost nevoit să inițieze tratative de pace cu turcii. Acestea au fost finalizate la 23 iulie 1711 [...]. Ca urmare, trupele țariste și-au început retragerea din Moldova. Alături de ele a părăsit țara și Dimitrie Cantemir [...].

Regimul fanariot a fost inaugurat după înfrângerea armatelor țarului Petru I și a domnului moldovean la Stănilești (1711) [...]. Turcii l-au instalat în fruntea Moldovei pe Nicolae Mavrocordat (1711-1715). Același domn avea să deschidă seria «domniilor fanariote» și în Țara Românească. [...] Investirea și numirea domnului de către sultan evidențiază degradarea statutului domniei față de secolele anterioare, integrarea sa în sistemul administrativ otoman. [...] În «veacul fanariot», domnia a fost extrem de instabilă [...], în general, domniile au fost scurte, de unul sau cel mult doi ani.”

(I. A. Pop, I. Bolovan, *Marea istorie ilustrată a României și a Republicii Moldova*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți statul condus de Dimitrie Cantemir, precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul în care se desfășoară evenimentele descrise în sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați domnul fanariot și o caracteristică a domniei în „veacul fanariot”, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la politica internă din timpul domniei lui Dimitrie Cantemir. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la prevederile Tratatului de la Luțk, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia românii participă la acțiuni militare desfășurate în secolele al XV-lea – al XVI-lea. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre evoluția spațiului românesc în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și în primele două decenii ale secolului al XX-lea, având în vedere:

- precizarea unui fapt istoric desfășurat de români în perioada 1851-1859 și menționarea a două aspecte referitoare la acesta;
- menționarea a două măsuri adoptate de statul român în plan intern, între anii 1862-1870;
- prezentarea unui fapt istoric desfășurat de România în contextul „crizei orientale” din a doua jumătate a secolului al XIX-lea;
- formularea unui punct de vedere referitor la implicarea statului român în relațiile internaționale din primele două decenii ale secolului al XX-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, evidențierea **relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.